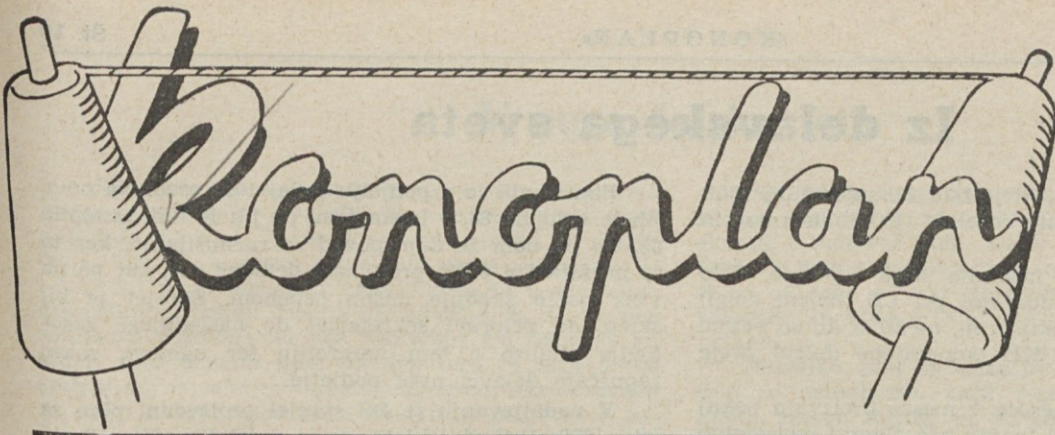

GLASILO
KOLEKTIVA
INDUPLATI
JARŠE

NOVEMBER 1957

CENA DIN 10.—

ŠT. 11 — VI

K DNEVU REPUBLIKE

Štirinajsto leto se zaokroža od tedaj, ko so naši predstavniki v osvobojenem Jajcu odločno povedali svetu »NAROD SI BO PISAL SODBO SAM«. Ni tako dolgo to obdobje, pa vseeno v današnjem utripu življenja nekako pozabljamo na najburnejše, obenem pa tudi najsvetlejše trenutke naše bližnje preteklosti.

Domovina, preplavljena s črno in zeleno barvo sovražnih vojakov je bila potisnjena k tlu, zaničevana, obsojena na pogin. Kjerkoli se je gibala nadutost in ošabnost, tam so ostajali ožgani dimniki in sveži grobovi. Na prvih pogoriščih in prvih grobovih pa se je vžgala iskra, iskra upora, ki je zanetila in razširila mogočen plamen v sleherni kotiček naše zemlje.

Sredi tega plamena, sredi največjih preizkušenj, ki jih kdorkoli lahko postavi pred kakšen narod, so se porajali obrisi novega reda, nove državne skupnosti. Predstavniki in voditelji upornega ljudstva so na II. zasedanju AVNOJ-a, 29. novembra 1943 potrdili in oblikovali le dolgoletni sen naših naprednih sil. S tem, da smo tedaj za vedno prekinili s preteklostjo, povedali svetu, kdo je gospodar na tej zemlji in izbrali našo, svojo pot k napredku, se pričnjenja tudi povsem novo, svetlo obdobje naše zgodovine.

Danes, ko trgamo prve zrele plodove teh velikih dni in naporov po-vojnega obdobja, s ponosom in samozavestjo ugotavljamo, da kri naših najboljših in najdražjih ni bila prelita zaman. Trpljenje, samopremagovanje in napor so našli plodna tla!

Tudi mi se pridružimo vzkliku tisočev in tisočev:

»Naj živi naša Federativna ljudska republika Jugoslavija in njen vodja tovariš TITO!«

Iz delavskega sveta

Na 6. redni seji DS, ki je bila 27. septembra 1957, so se pregledali uspehi, doseženi v osmih mesecih tega leta.

Predilnica je plan izpolnila 103,9 odstotno. Zelo dobri rezultati so bili doseženi pri LD (laneni dolgi) in KK (konopljeni kratki) preji, medtem ko so velike težave pri izdelovanju KD (konopljene dolge) preje zaradi slabih surovin.

Tkalnica nam iz meseca v mesec proizvaja nekaj tisoč kvadratnih metrov tkanin več. Skoraj neverjetno je, kako nam ti iztrošeni stroji še toliko proizvajajo. Zbirni plan v teh osmih mesecih je izpolnjen 103,5 odstotno, norme pa se izpolnjujejo povprečno 114 odstotno. K tem uspehom po vsej verjetnosti precej pripomore naša politika neizpreminjanja norm, ker imajo delavci zaupanje vanje in vlagajo v delo res svoje največje zmožnosti.

Tudi finančni rezultat je ugoden. Celotni dohodek podjetja je presegel milijardo in pol dinarjev, z ozirom na plan torej 108,6 odstotno. Dobička je bilo ustvarjenega 291 milijonov, kar pa še vedno ne predstavlja 100 odstotkov na planiranega. Ukrepi, ki smo jih pred meseci podvzeli, pa ugodno usmerjajo tudi to vprašanje in s sigurnostjo pričakujemo, da bomo do konca leta tudi plan dobička nekoliko presegli.

Zaposlenih je v podjetju sedaj 1025 oseb. Na novo jih je vstopilo 86, v istem času pa jih je tudi izstopilo 82. To pa nam že daje povod za razmišljanje, ker to že predstavlja večje prelivanje delovne sile, kar pa na vsak način škoduje našim uspehom. Sprejet je bil sklep, da pripravi sekretariat do naslednjega zasedanja analizo o tem vprašanju ter ugotovi, zakaj zapuščajo delavci naše podjetje.

V nadaljevanju je DS sprejel proizvodni plan za leto 1958. Prihodnje leto bomo izdelali milijon kvadratnih metrov bombažnih tkanin, milijon osemsto

**K DNEVU REPUBLIKE — 29. NOVEMBRU
ČESTITAJO ČLANOM DELOV. KOLEKTIVA**

**DELAJSKI SVET, UPRAVNI ODBOR IN
UPRAVA PODJETJA**

tisoč lanenih in pol milijona konopljenih tkanin. Gasilskih cevi bomo stkali sto devetdeset tisoč tekočih metrov. V predilnici pa bomo spredli 420 ton lanene in 360 ton konopljene preje.

Za tem je tov. direktor poročal o delih, ki so bila narejena med delovnim časom na gradilišču naše stanovanjske zadruga do meseca septembra 1957. Število opravljenih ur nekvalificiranih delavcev znaša 1415, kvalificiranih pa 370, poleg tega pa je bilo s tovornimi avtomobili narejenih 2200 km. Vse prevoze seveda plača zadruga po redni tarifi podjetja, naši delavci pa delajo tudi pri hiši v zadrugi, ki bo last podjetja. Člani DS so se ugodno izrazili o prizadevnosti združnikov in pomoči podjetja. Zavzeli so načelno stališče, da se bo tudi v bodoče ta prizadevanja podpiralo, ker bomo tudi od tega imeli neprecenljive koristi. Naši delavci bodo tako najhitreje prišli do lepih, suhih stanovanj, zasigurana bo stalnost kadra, izboljšala se bo tudi preventivna služba in splošno zadovoljstvo članov kolektiva. Vse to pa seveda ugodno vpliva tudi na produktivnost dela.

Na koncu je DS sprejel tudi sklep o delitvi plač iz dobička ob našem velikem prazniku, 29. novembru. Sklad za premije v podjetju se zmanjša za 4 odstotke in se ta sredstva prenesejo na plače iz dobička. Ugodno je bila rešena tudi prošnja sklada za borbo proti otroški paralizi. DS je soglasno odobril 50 000 din za nabavo Salkovega cepiva, saj je znano, da bodo še pred koncem leta vsi predšolski otroci cepljeni proti zavratni otroški bolezni — polyomielitisu. Precej je bilo govora tudi o našem avtobusu in se je sprejel sklep, da se ga po možnosti proda in kupi novega. Za tako velik kolektiv je dosednji že kar premajhen, saj se ga delavci iz dneva v dan čedalje bolj poslužujejo za razne izlete in ogleda drugih podjetij.

J.

Po končanem delu

Ob dnevu republike čestita osnovna organizacija ZK v Induplati celotnemu kolektivu našega podjetja k njegovemu požrtvovalnemu delu pri graditvi socialistične Jugoslavije

Sekretariat ZK Induplati

V novo šolsko leto

»Škoda in res se kesam, zakaj nisem obiskovala tečaja za pridobitev kvalifikacije,« je pred dnevi izjavila naša delavka. 30 let je previjala prejo. 30 dolgih let — čas, ki je njeno vitko telo precej upognil.

Sedaj je ni več med nami. Odšla je v zasluženi, prezasluženi pokoj. Dobila je odločbo in se — vsa solzna — poslovila od nas. Odločbo? Da odločbo, na kateri med drugim piše, da dne tega in tega lahko zjutraj mirno ostaneš v postelji. Povsem mirno seveda ne, kajti 30 let je čas, ki te naveže na podjetje in sodelavce, kot na domače okolje. Ko to prečitaš, se ti pogled ustavi na številki, ki bo odslej uravnavala mirnost in brezskrbnost večera tvojega življenja. In to je tista številka, tisti znesek pokojnine, ki naši navijalki in toliko drugim vzbuja kesanje. Majhna je pokojnina, nekaj čez sedem tisoč bo prejela, lahko pa bi z nekaj mesečnim trudom pred upokojitvijo prejela sedaj mnogo več. Pri tem mislim na tečaje, ki so se doslej zvrstili v našem podjetju. Ali je bil odziv vedno tak, kot smo si ga želeli? Ni bil in ob tem se zamislimo.

Podjetje in skupnost imata mnogo več od vsakega, ki več zna. S tem, da več zna in več proizvaja, mu skupnost tudi več nudi. To je osnovno načelo našega časa in vedno imejmo pred očmi, da nam življenje samo od sebe ničesar ne nudi. Vse si je treba trdo priboriti. In tako je tudi prav, kajti le to ima pravo veljavo.

Nekoliko sem se oddaljil od naslova. Storil pa sem to namenoma, kajti resnični zgledi nam dajo lahko mnogo misliti in ob njih se učimo. Stopamo v novo šolsko leto, ali bolje rečeno v zimski čas, ki je za našo izobrazbo najbolj primeren. Zopet bomo pričeli s poukom. Uprava podjetja ima v programu začetniške in tečaje za pridobitev kvalifikacije. Program je še širši od dosedanjih, saj bo zajel predilnico, tkalnico in barvarno. Ko bodo torej vaši sindikalni poverjeniki ali nadrejeni pobirali prijave za vpis, dobro premislite preden rečete »ne«, kajti vedite posebno vi, mladi delavci in delavke, da tudi tukaj drži naš stari pregovor: »Po toči zvoniti je prepozno.«

J.

BIL SEM V RUSIJI

(Nadaljevanje — piše S. Bergant)

S Kijevskega kolodvora smo se s taksijem odpeljali v International hotel. International hotel stoji točno nasproti Kremlja, na Ploščadi Revolucije. Sreča nam ni bila mila, kajti v tem hotelu ni bilo prostora. Na »Inturistu«, ruskem potovalnem uradu, so nam povedali, da so za nas sobe rezervirane v hotelu »Leningrad«, ki je oddaljen od Kremlja petnajst minut vožnje s taksijem, to je približno 14 km. Reka avtomobilov je drla po cesti in med njimi tudi mi. Po razburljivi vožnji smo prispeli pred naš hotel.

Zelo smo bili presenečeni, kajti pogled na to zgradbo je bil nekaj posebnega. Takoj smo bili prepričani, da naši žepi ne bodo prenesli tega luksuza. Sobe smo dobili v sedmem nadstropju, po dva in dva skupaj. Cena sobi je znašala 70 rubljev na dan. Ker nam je cena ustrezala, smo ostali v njem, saj je bil to tudi pravi užitek. Že sam pogled na zgradbo je nekaj čudovitega. Enaindvajset nadstropij se dviga visoko proti nebu, plus ošiljeni vrh nad teraso in rdeča zvezda na vrhu. Stavba je zgrajena iz belega kamnja, portal pa obložen s sivim marmorjem in izdelan v tipičnem ruskem slogu. Avlo krase lepa marmornata tla, stebri iz črnega marmorja, težke preproge, divani in fotelji, prekriti z rdečim žametom in težke starinske oblikovane mize. S stropa vise veliki z imitiranimi kristali okrašeni lestenci, strop pa je ves izrezljan in okrašen s freskami. Prvi vtis je takšen, kot da bi prišel v cerkev in ne v hotel.

Kot sem že omenil, smo dobili sobe v sedmem nadstropju, vendar nas to ni motilo, saj so bila dvigala vedno na razpolago. Sobe so bile zelo lepe, čiste in velike, opremljene z bolj starinskim pohištvom a vsemi pritliklinami. Skozni okno moje sobe je bil zelo lep razgled na vzhodni del mesta. V hotelu je bila zbrana zelo različna družčina z vseh koncev sveta, v glavnem poslovni ljudje, ali pa delegati s kongresa. Sam hotel ima na vsaki strani zgradbe restavracijo, v eni strežejo sami moški a v drugi ženske. Kakor ves hotel tako so bile tudi restavracije zelo razkošno opremljene, zopet veliki lestenci, preproge, težke mize in fotelji, pri vratih pa vratar v livreji in spremlje-

valec, ki te popelje do mize. Postrežba je bila še kar solidna, samo cene so bile visoke.

Ko smo si ogledali hotel, smo šli na ogled mesta, saj je bilo do večera še daleč. Najprej smo hoteli najti neko preprostejšo gostilno ali kaj podobnega, vendar je bil naš trud zaman. Gostilne ni bilo nikjer najti. Malo odpočili in okrepcali smo se v slaščičarni, zopet boljšega tipa. Tu smo se odločili, da si bomo zvečer ogledali »Centralni Moskovski cirkus«. Rečeno storjeno, naročili smo taksi in se z njim odpeljali v cirkus. Prispeli smo tja pol ure pred pričetkom predstave, vendar nas je presenetil napis na blagajni, »za danes razprodano«. Kaj sedaj? Obrnili smo se na stražnika, ki je stal pred blagajno, mu povedali, da smo Jugoslovani in, da bi si radi ogledali cirkus, da pa nimamo kart. Bil je zelo ljubezniv in sam ne vem kje in kako je staknil karte, čez dobrih pet minut smo imeli sedem kart. Tako smo odšli v poslopje, kajti ta »Cirkus« ni pod šotorom, tako kot smo mi navajeni, temveč je to prava, velika zgradba, okrogla seveda, ki sprejme kar lepo število ljudi. Program se je pričel točno ob napovedani uri. Začetek je bil impozanten, saj je bila predstava pripravljena v duhu »festivala miru študentov in mladine.« To je bilo zame zares doživetje, saj kaj takega v življenju še nisem videl. Akrobati, plesalke, klovn, dresirane živali, vse to je bilo res na visoki ravni, poleg tega pa velik orkester in pevski zbor. Nemogoče je to vse opisati, to je treba videti. Program je trajal tri ure, tako da smo se vračali domov »v pozni nočni uri«, to pravim zato, ker se tam ob 11. uri zvečer konča vse, ljudje morajo počivati, da so drugi dan spočiti na delu. Čeprav nismo bili zaspani, saj je bila ura po našem času šele devet, smo se hočeš nočeš morali vrniti v hotel spat.

Naslednji dan smo se javili na naši ambasadi, potem smo bili zopet prosti do treh popoldne, kajti ob treh smo imeli dogovorjen sestanek na ministrstvu za zunanjo trgovino pri »Eksport Ljonu«. Prosti čas sem izkoristil za spoznavanje podzemeljske železnice »Metro«. Vedel sem dobro, če se enkrat spoznam z njo, bom šel lahko kamor bom hotel in se ne bom izgubil.

Za vstop v podzemlje plačaš pol rublja, potem se pa lahko voziš kolikor se hočeš, dokler ne prideš zopet na dan.

Moskovska podzemeljska železnica slovi kot ena najlepših in najbolj urejenih na svetu. Če jo primerjam z »Metrojem« v Parizu ali z »Tjubom« v Londonu, lahko rečem, da jih moskovski »Metro« daleko prekaša. Ze sami vhodi v podzemlje so prekrasni, vse postaje so opremljene z »eskalatorji«, to je avtomatskimi stopnicami. »Metro« je grajen v štiri nadstropja s štirimi progami v štiri smeri mesta, v premeru ca. 40 km. Vsaka postaja je izdelana po svoje in ima svoje lepote in značilnosti. Ena je v črnem, druga v sivem ali belem marmorju ali kombinirano, potem mozaiki, razni bronasti kipi, ponekod lestenci, drugeje indirektna razsvetljava. Na vseh postajah lahko kupiš knjige, vstopnice za gledališče ali kino, se odžeejaš s soda-vodo ali malinovcem in podobno. Promet je zelo živahen, ljudje hitijo sem ter tja, prav tako pa tudi vlaki in nikoli se mi ni zgodilo, da bi moral čakati nanj. Vlaki vozijo z brzino do 80 km na uro. Zanimivo je tudi to, da so na vsaki postaji dve do tri prometnice, ki skrbje za varnost potnikov in red v podzemlju. Vse postaje, hodniki in prehodi so tako čisti, da ne vidiš niti najmanjšega papirčka na tleh. Čistoča je v tem mestu povsod na višku in marsikatero velemesto bi lahko jemalo v tem oziru zgled po glavnem mestu Rusije — Moskvi. Zares je lepo pogledati, kako so ljudje navajeni na red in čistočo. Tako sem se spoznal z moskovskim »Metrojem« in Moskva je bila tako rekoč moja, peljal sem se lahko kamor koli sem se hotel, ne da bi me skrbelo kako se bom vrnil domov.

Ker sem s kolegom ravno izstopil na trgu Revolucije, sem se namenil obiskati Leninov in Stalinov mavzolej. Odhitela sva proti Rdečemu trgu, na katerem stoji ta mavzolej, po nekaj minutah hoda sva prispela tja, toda joj, tu je stala ogromna vrsta ljudi, ki so čakali na vhod v mavzolej. Pogled na to množico je bil nekaj fantastičnega in kaj takega res lahko vidiš

samo v Moskvi. Vse od mavzoleja, preko Rdečega trga ob obzidju Kremlja daleč v park in nazaj je stala vrsta ljudi po trije skupaj in čakala, da pride na vrsto. Nikdar ne bi verjel, da je to resnica, če ne bi tega videl na lastne oči. Kaj storiti? Nekaj časa sva tako stala in gledala, nato pa sva se na predlog kolega napravila »francoza«, prešla mimo stražnikov, ne da bi naju kdo kaj ustavljal in krenila ob vrsti proti trgu, šele tu naju je ustavil neki oficir, ker pa sva se legitimirala kot Jugoslovana, sva imela prednost in naju je postavil v vrsto nekako 150 m od mavzoleja. Po četrturnem čakanju sva prispela pred zgradbo mavzoleja. To je precej visoka grobnica, zgrajena iz rdečega marmorja in obdana z lepo urejenim parkom. Straža pred vrati stoji nepremično. Poleg dveh stražarjev je še več čuvarjev grobnice. Notranjost mavzoleja je obložena s črnim in sivim marmorjem. Po stopnicah navzdol se pride v dvorano, kjer ležita v steklenih krstah na eni strani Lenin a na drugi Stalin, oba tako kot da bi spala. Tiho hodijo ljudje mimo njih in se poklanjajo njih spominu. Posmrtni ostanki obeh so zelo lepo ohranjeni in zanimiv je pogled na fizionomijo enega in drugega, že iz tega pogleda si lahko ustvariš različno mišljenje. Za mavzolejem ob zidu Kremlja so grobnice znanih ruskih narodnih herojev vse od oktobrske revolucije pa do danes. Vse te grobnice in grobovi so lepo urejeni, povsod pa stoje čuvarji, ki pazijo na red.

Po ogledu mavzoleja, sva se napotila proti Leninovemu muzeju. Ta muzej stoji na Ploščadi revolucije. Vstop je brezplačen. V velikih dvoranah so zbrani vsi podatki iz Leninovega življenja, od njegovega rojstva pa do njegove smrti. Vsi dogodki njegovega življenja so dokumentirani s slikami, njegovimi deli in raznimi dokumenti. V tem muzeju leži pred teboj vsa zgodovina sovjetskega naroda, od začetka delovanja boljševiške partije, oktobrske revolucije in do smrti Lenina. Množica ljudi z vseh strani sveta obišče ta muzej in mnogi v njem študirajo življenje in delovanje Lenina.

Po obisku na Eksport Ljonu, kjer smo imeli poslovne razgovore, smo si ogledali eno izmed velikih

Moskva — Rdeči trg, levo Leninov Mavzolej

Moskva — hotel Leningrad

trgovin, tako imenovani »Gastronom«. Opomniti moram, da v Moskvi trgovin v našem smislu ni, temveč so to velike trgovske hiše, kot naše NA-ME, vendar mnogo večje. V teh trgovinah dobiš popolnoma vse, kar potrebuje človek za življenje. Zanimiv je pogled na pisano množico ljudi, ki se preriva po hodnikih in okoli prodajalnih miz. Mnogo ljudi samo ogleduje predmete in dela dren, med te smo spadali tudi mi, vendar s to razliko, da so nas zelo zanimala cene posameznih predmetov, v čisto poslovne svrhe. Če bi si hoteli ogledati vse prodajalne v eni trgovini, bi lahko porabili za to ves dan, vendar nam čas to ni dopuščal, kajti v Moskvi je še mnogo stvari, ki so mnogo bolj zanimive.

Največja zanimivost Moskve je prav gotovo moskovski Kremelj, spomenik ruske kulture in zgodovine. To je velika trdnjava, katero so gradili in obnavljali skoro vsi ruski vladarji od trinajstega stoletja dalje, ko se ta trdnjava prvič pojavi v zgodovini. Kremelj je bil v svoji prvotnosti zgrajen iz lesa, bil je večkrat požgan, pa zopet obnovljen. Šele leta 1367 so začeli graditi trdnjavo Kremelj iz belega kamnja. To je bila prva kamnita trdnjava v vsej moskovski kneževini. Toda tudi kamnje je objedal zob časa in okoli leta 1485 so začeli Kremelj obnavljati. Rastle so posamezne trdnjave in trdnjavski stolpi, ki danes sestavljajo celotni Kremelj. Okoli leta 1500 je bil celotni Kremelj dokončan, vendar je zanimivo to, da so stolpi zelo različni po svoji arhitekturi. Vsak stolp ima svojo zgodovino in svoje značilnosti, med seboj jih pa povezuje mogočen 5 do 9 m visok in 3 do 5 m debel zid. Trdnjavo obdaja z ene strani reka Moskva, a

z druge reka Neglina. S strani proti Rdečemu trgu je bil včasih jarek, napolnjen z vodo, danes pa na tem mestu stoji Leninov mavzolej in grobnice herojev. V notranjosti tega obzidja je pravo malo mesto. Bolšoj Uspénkij Sobor je bil zgrajen leta 1497. Gradil ga je italijanski arhitekt Aristotel Fioravante. V tej katedrali se nahajajo mnoge zgodovinske znamenitosti, med njimi lesen rezljan prestol Ivana Groznega. V tej katedrali so bila kronanja ruskih carjev. Druga katedrala je Blagoveščenskaja, polna slik-ikon neprecenljive vrednosti slavnih ruskih slikarjev. Zelo bogata na ikonah je tudi Arhangelska katedrala, ki je bila zgrajena v letu 1509, katero so gradili ruski mojstri pod vodstvom italijanskega arhitekta Aleviza Novija, ki je vnesel v obliko fasade mnogo italijanske arhitekture. Zvonik »Ivan Veliki«, ki je visok 81 metrov, je bil postavljen v petnajstem stoletju. Pod kupolo je napis z zlatimi črkami, da je bil stolp dograjen v času vladanja Borisa Godunova. Pod tem stolpom stoji tudi veliki »Car zvon«, ki tehta 40 ton. Pogled na vse te katedrale je veličasten in se vtisne človeku v nepozaben spomin. Prav tako je nepozaben pogled na posamezne dvorce, kateri so bili zgrajeni istočasno s katedralami in se njihova arhitektura popolnoma ujema z njimi, toda vsaka zgradba ima svojo značilnost. Velika škoda je, da si nismo mogli ogledati še Arzenal ter dvorce, kateri hranijo v svojih sobanah stvari neprecenljive vrednosti in lepote.

Prav tako nepozaben vtis naredi na človeka tudi galerija Tračakovskega. Ta galerija je napolnjena s slikami in kipi vseh ruskih umetnikov, slikarjev in kiparjev, od trinajstega stoletja pa do današnje dobe. Čudovit je pogled na velika platna, na katerih so portreti ruskih vladarjev. Nemogoče je popisati vse, kar tu človek lahko vidi! Ure in ure se lahko spre-

Kremelj — park z Arhangelsko cerkvijo

hajaš po hodnikih in dvoranih in ne čutiš utrujenosti, saj venomer lahko samo občuduješ. Čudovita je igra barv in če dolgo gledaš, se ti zazdi, da to niso več slike, temveč misliš, da se vse to dogaja okoli tebe. Zanimivo je primerjati platna iz stoletja v stoletje, opaziš lahko samo to, da je sprememba neznatna. Tudi sodobno rusko slikarstvo se ne razlikuje mnogo od starega, razlika je le v barvah, barve so mnogo bolj svetle, sončne. Še in še bi si lahko ogledoval te lepote, vendar čas ni dopuščal. Obenem, ko sem ogledoval slike, sem od časa do časa pogledal tudi po množici ljudi, ki se je nahajala v galeriji in bil sem presenečen, nad tem zanimanjem preprostih ljudi in vojakov, kako živo so spremljali pripovedovanje vodnikov, in jim postavljali najrazličnejša vprašanja.

V nedeljo smo hoteli napraviti izlet po reki Moskvi, vendar do tega ni prišlo, ker nas je tam čakalo novo presenečenje. V bližini пристанища se namreč nahaja ogromen park kulture »Imeni Lenina«. Živo pisana množica ljudi je hitela vanj in ta tok je potegnil tudi nas za seboj. Za vstop smo plačali vsak po 1 rubelj. Že takoj pri vstopu se nam je odprl čudovit pogled na prekrasno urejen park. Sami nismo vedeli, na katero stran bi se obrnili, vendar smo bili

soglasni, da prebijemo v njem ves dan. V tem parku je bilo zabave in kulturnih užitkov za vse. Razna zabavišča, gledališča, na splošno vse, kar človek lahko potrebuje za solidno zabavo. Na vseh koncih in krajih se je kar trlo ljudi, saj so se tu zbirali prebivalci z vseh strani Moskve. Lahko si poslušal koncert resne ali zabavne glasbe, šel na vrtiljak ali dvorano smeha, dolgočazenja tu ni bilo. Mladina se je zabavala na svojevrsten, preprost način. Nekje so jih učili novih plesov, drugje zopet novih popevk, med njimi je bila tudi pesem »Plavi Jadran«. Na velikem prostoru so tekmovali v štafetnem teku preko ovir, torej povsod zabave na pretek. Ljudje so zelo prijazni in družabni, zelo radi se spuste v pogovor, posebno s tujcem, tako da tudi družine ni manjkalo. Lakoto smo lahko potešili v restavracijah, kjer si lahko dobil razne specialitete z vseh krajev Rusije. Dan nam je mineval v prijetnem razpoloženju, še zavedali se nismo, kdaj je park zagorel v tisočih raznobarnih lučih. Zelo mi je bilo žal, ko se je bližala ura mojega odhoda, a vendar, moral sem se vrniti v hotel, kajti ob polnoči je odpeljal moj vlak z Vladislavskega kolodvora v smeri proti Kostromi.

(se nadaljuje)

Odraž našega dela v dinarjih za devet mesecev leta 1957

Konec tretjega tromesečja letošnjega leta lahko trdimo, da smo s finančnim uspehom zadovoljni. Ukrep, ki so bili sprejeti v aprilu mesecu glede formiranja cen našim izdelkom, so se izkazali kot pravilni. Konec septembra smo končno uspeli preseči planirani znesek dobička za devet mesecev in to za 1,2 %. Za 10,8 % pa smo presegli dobiček v odnosu na devet mesecev leta 1956.

Celotni dohodek, ali z drugimi besedami, prodajo smo presegli v devetih mesecih za 9,1 % napram planu in za 13,1 % napram istemu razdobju lanskega leta.

Vloženih sredstev, to je osnovnih in obratnih skupaj, smo imeli za 5,7 % več kot v lanskem letu, odnosno za 1,6 % več, kot smo jih po planu predvideli. S temi vloženimi sredstvi smo presegli vrednostno proizvodnjo v odnosu na 1. 1956 za 8,9 % in v odnosu na plan za 3,2 %. Število učinkovitih delovnih ur se je pri tem dvignilo samo za 4,4 %.

Kdor bo vse te številke malo pretehtal, bo prišel do zaključka, da v finančnem pogledu nismo slabo delali.

Vrednost dosežene proizvodnje na 1 zaposlenega je znašala za devet mesecev 1742 000 din napram 1544 000 v lanskem letu. Dobitek, dosežen na 1 zaposlenega v devetih mesecih je znašal 334 000 din medtem, ko je znašal v 1. 1956 samo 302 000 din. Z obratnimi sredstvi smo bili kar nekako preskrbljeni in nam je, z ozirom na potrebe, primanjkovalo samo 8 % obratnih sredstev. V letu 1956 smo bili mnogo na slabšem, saj nam je primanjkovalo povprečno kar 25 % sredstev, kar je cela četrtina.

Letos smo v posameznih obdobjih vezali naša obratna sredstva sledeče:

	v	konec	po
	I. polletju	avgusta	III. trom.
zalog surovin smo imeli za	54 dni	30 dni	25 dni
zalog ostalega materiala za	215 dni	45 dni	26 dni
zalog nedov. proizvodnje za	30 dni	235 dni	22 dni
zalog gotovih izdelkov za	52 dni	34 dni	24 dni
sredstev pri dolžnikih za	220 dni	30 dni	20 dni

Iz teh podatkov lahko vidimo, da nam je zaloga surovin in gotovih izdelkov v opadanju, ostalega materiala pa v naraščanju. Plaćevanje dolžnikov se je močno popravilo in so dosegle konec septembra terjatve višino, ki ustreza 20-dnevni prodaji, kar predstavlja tudi izpolnitev pogojev, ki jih glede dolžnikov postavlja banka. Koeficient obračanja obratnih sredstev se dviga (od 3,4 na 3,5), kar pomeni boljše gospodarjenje. Najvažnejši pokazatelji za finančni uspeh posameznega podjetja pa so:

1. Čim večja produktivnost, to je doseči čim večjo proizvodnjo s čim manjšo delovno silo;

2. Čim večja rentabilnost, ki pomeni, da dosežemo čim večjo proizvodnjo, odnosno čim večji dobiček s čim manjšimi sredstvi;

3. Čim večja ekonomičnost, ki ima namen doseči čim večjo proizvodnjo, odnosno dohodek s čim manjšimi stroški.

Ti trije pokazatelji so bili konec posameznih tromesečij letošnjega leta sledeči v primerjavi z letom 1956:

	po I. tromes.	po II. tromes.	po III. tromes.
produktivnost	103,5 %	105,6 %	108,7 %
rentabilnost (dohodek)	100,6 %	105,7 %	107 %
rentabilnost (dobiček)	89,8 %	103 %	104,9 %
ekonomičnost	101 %	100,9 %	100,4 %

Iz teh podatkov razberemo dviganje produktivnosti in rentabilnosti podjetja od tromesečja do tromesečja, kakor tudi boljše ekonomičnost, ker stroški v odnosu do dohodkov padajo.

Povprečna urna plača je znašala

	po I. tromes.	po II. tromes.	po III. tromes.
za celotno podjetje	50,36	50,14	50,58
za delavce	48,98	49	49,29
za uslužbence	67,22	64,68	65,09

Povprečni zaslužek se je v primeri z letom 1956 dvignil za 18 %.

Obenem lahko ugotovimo tudi, da se povprečni odstotek prekoračenja norm dviga in je znašal konec I. tromesečja 112,2 %, konec II. tromesečja 113,8 % in konec septembra 114,3 %.

Delovna sila se je povprečno povišala samo za dve osebi, fluktuacija delovne sile pa znaša že 10 % do konca septembra, kar je zelo veliko.

Večjih investicij do konca septembra letos ni bilo in je v ta namen podjetje izdalo skupno 10 129 484 din in to za:

načrte	1 179 050 din
inventar	415 204 din
remont	4 442 210 din
rač. in pisalne stroje	2 328 020 din
knjižno navijalni stroj	1 765 000 din

Remont je obremenjeval sredstva za investicije samo do 31. junija, v drugem polletju pa bremeni materialne stroške.

Konec septembra smo razpolagali v skladih s sledečimi sredstvi:

amortizacijski sklad	8 548 000 din
prosto razpolaganje	3 316 000 din
plače iz dobička	6 357 000 din
sredstva za premije	2 718 000 din

Ta sredstva stoje na razpolago organom samoupravljanja za nabavo investicij odnosno za dodatno stimulacijo kolektiva. Sredstva skladov, namenjena za investicije, se črpajo po že naprej sprejetem predračunu, ki ga je potrdil delavski svet podjetja.

Naša gradbena zadruga

Stanovanj manjka. Naša stanovanjska komisija je vedno oblegana. Naš sindikat je zato sklenil, da skliče vse one delavce, ki mislijo graditi svoje hiše v skupnem delavskem naselju. Oblast na splošno podpira tako gradnjo.

Gradnja stanovanjskih blokov je draga, saj stane družinsko stanovanje v bloku okoli 4 000 000 din, zato je tudi naša uprava pričela razmišljati, kako bi gradila hitreje in ceneje. Delavski svet je sprejel sklep: dajmo onim, ki želijo graditi lastne hiše, pomoč v znesku 240 000 din pod pogojem, da bodo še naprej pridno delali v podjetju.

Precej se jih je prijavilo za gradnjo, vendar jih je mnogo odpadlo, ko so zvedeli za pogoje, pod katerimi bi lahko gradili. Vsak interesent je moral imeti lastnih sredstev v vrednosti 200 000 din v zemljišču, materialu ali denarju. Ta osnova je potrebna, ker v nasprotnem primeru banka ne odobri posojila. Za načrte je bilo potrebno plačati 10 500 din. Od skupno prijavljenih (30 po številu) jih je ostalo samo 16 in to: Blejc, Burja, Deržič, Grilc, Grilj, Hribar Marija, Hribar Albin, Koželj, Kramberger, Kušar, Lužar, Mavko, Ručigaj, Videgar, Zornada in tovarna IPI. Ti so ustanovili gradbeni odbor stanovanjske zadruge Jarše. Za predsednika je bil izvoljen tovariš Deržič Ivan, za tajnika pa tovariš Mavko Jože.

Veliko pregovora je bilo potrebno voditi z občino Domžale, kje bo stalo to stanovanjsko naselje. Občina je zastopala stališče, naj se gradi med Radomljami in Homcem, ker imajo za ta prostor že izdelan zazidalni načrt. Vodstvo našega podjetja pa je vztrajalo na stališču, da se naj gradi čim bližje tovarni in s tem

V meznem oddelku pred izplačilom

Tretje tromesečje je za nami in upamo, da bomo v četrtem tromesečju lahko pokazali še boljši uspeh. Kolektivni dopust, ki je bil v tretjem tromesečju, je vsekakor zmanjšal uspeh podjetja v tem obdobju. Posebno se je pokazala neugodna posledica dopusta pri izračunu posebnega deleža pri dobičku, ki se nam je, v primeri z v polletju doseženim, zmanjšal.

Prihodnji obračun in delitev dohodka bo po veljavnih predpisih šele konec četrtega tromesečja, ko bomo lahko ugotovili že tudi naš celoletni uspeh in s tem tudi finančni rezultat, ki bo vsekakor boljši kot je bil v preteklem letu, v kolikor ne bi v zadnjih mesecih letošnjega leta naleteli pri proizvodnji na kake nepredvidene težave.

Finančni vodja

predlogom tudi uspelo. Seveda se je s tem delo precej zavleklo. Potrebno je bilo izdelati nov zazidalni načrt za hiše, ceste, vodovod, kanalizacijo, električno napeljavno in druge komunalne usluge.

Prve meritve so bile aprila meseca. Nato je bil daljši presledek, ki je bil izpolnjen samo z mnogimi potmi predsednika in tajnika zadruge ter direktorja podjetja za dovolitev gradnje.

Ker je bilo vse ugodno rešeno, je prišla s svojimi zahtevami še železnica, katera ima interes na tem področju zaradi predstavitve industrijskega tira od postaje Jarše do tovarne na Količevem. Železnica namerava povečati lok obstoječega tira ter tako tangirati parcele, katere zanimajo tudi stanovanjsko zadrugo.

Ponovno je bilo treba meriti in vabiti komisije.

Ta čas pa so zadrugniki izrabili za dovoz kamenja in gramoza za betoniranje. Bila je silna vročina, posebno v prođu. Bistrica je bila suha in tako je bilo kopanje še težavnejše. Kopali so se v lastnem znoju. Marsikdo je dobil krvave žulje od lopate in krampa. Toda roke so se utrdile, koža je postala trda in neobčutljiva, kupi gradbenega materiala pa večji.

Naš stari Ford (tovorni avto) je ponovno oživel v rokah Inkota. Bil je že namenjen za »Odpad«, vendar še služi svojemu namenu.

Vodstvo gradbene zadruge je pridno nabavljalo potrebni material. Vodilna parola je bila »dobro in poceni«. Železo so nabavili na Jesenicah, cement, apno, les in drugo pa drugod. Največ težave pa je povzročila nabava opeke, ker so bile naročilnice za opeko odposlane prepozno. Pogodbe z opekarnami se sklepajo

Naselje raste

v začetku leta, naša gradbena zadruga pa je oživila šele aprila. Zato te težave.

Končno je prišel težko pričakovani dan, ko je tovariš ing. Jamšek odmeril parcele in označil profile. Delo se je od tedaj pričelo kot na mravljišču. Kopalo

se je z vso vneto in kupi so rasli ko gobe. Na pomoč je priskočila uprava našega podjetja, ki je dala delavce za dovoz kamenja in gramoza.

V počitnicah so prišli tudi dijaki, kateri so želeli zaslužiti denar za prihodnje šolsko leto. Tako je bila ustanovljena prava brigada za pomoč zadrugnikom. V tovarni pa je kovač Tone ob pomoči »Zvitorepca« ravnal in krivil betonsko železo.

Na gradilišču so se začele ulivati betonske plošče. Vsak dan je bila kakšna gotova, včasih pa celo po dve. Prav lepo je bilo, da so prišli na pomoč sodelavci in pomagali pri delu. Po pridnem delu se je prilegla dobra malica in nemnogokrat se je na gradbišču razlegala vesela slovenska pesem.

Več hiš že ima streho, preostale se pa dokončujejo, med njimi tudi tovarniška stanovanjska hiša.

Poverjena mi je bila naloga, da sestavim ekipo, ki bo pospešeno delala na stavbah in tako izkoristila čas, ki še preostaja. Priliko imam na tem mestu pohvaliti pridnost tovarišev Vrhovnika, Nandeta, Ferliča, Farteka, Judniča in Pirca. Preostili smo za te ljudi komaj sproti navozili potrebni gradbeni material.

Zaključno sem prepričan, da je v skupnosti moč in bomo s to skupno voljo in močjo postavili vse hiše, ki so v planu letos in še prihodnja leta.

Edi

Zakaj iz podjetja?

Vsakdo od nas je vstopil v podjetje, da bi nekaj zaslužil in, da bi od tega zaslužka preživel sebe in v veliko primerih tudi družino.

Težko je dobiti delo po volji, niti malo niso prijetne vse neogibne formalnosti okoli sprejema in težko je biti novinec v podjetju. Čeprav čakajo vse te težave tudi tiste, ki odhajajo iz podjetja, vendar izstopajo ljudje iz podjetja v precejšnjem številu.

Zakaj je 90 sodelavcev zapustilo naše podjetje v času od 1. I. do 30. 9. 1957, vidimo iz naslednje tabele:

Če odbijemo upokoјence in vojaški rok vidimo, da pride kot vzrok za izstop na prvo mesto želja za boljšim zaslužkom in boljšimi delovnimi pogoji. Pri teh so na žolast tudi močno zastopani tisti, ki sanjarijo, da se v zamejstvu cedita med in mleko. Tudi družinske razmere prisilijo marsikatero ženo, da spremeni službo.

Na splošno vzeto je izstopov preveč in o tem že razpravlja Upravni odbor in Delavski svet podjetja.

-n. -o.

PREGLED IZSTOPOV

iz podjetja »Induplati« Jarše, v času od 1. januarja do 30. septembra 1957

Vzrok izstopa	Skupaj	Od tega iz obrata							
		Predil.	Tkal.	Opl.	Tisk.	Pogon	Namešč.	Ostalo	
1. Upokojeni	11	2	7			1		1	
2. Na odsluženje roka v JLA	10	4	2			2	2		
3. Beg čez mejo	18	3	10	2		3			
4. Poroka — novo nastale razmere	14	8	4				2		
5. Družinske razmere — veliko otrok	3		3						
6. Našli boljšo zaposlitev	17	6	8		1	2			
7. Premestitev na drugo delovno mesto	4						2	2	
8. Neuspešna poizkusna doba	3		2			1			
9. Vpis na večletno šolanje	2					1	1		
10. Odpust zaradi tatvine	2						1	1	
11. Izguba avtoritete pri podrejenih	1	1							
12. Izdržavanje kazni zapora	1		1						
13. Malomarni odnos do dela	1		1						
14. Domov — na posestvo	1					1			
15. Zaradi bolezni	2		2						
Skupaj:	90	24	40	2	1	11	8	4	
Od tega:		moških 30 žensk 60							
IZSTOPI PO MESECIH:	jan. 3	febr. 8	marec 9	april 6	maj 9	junij 12	julij 13	avgust 15	septemb. 15

NEZGODE V TEKSTILNI INDUSTRIJI

(V nadaljevanju — piše ing. S. Sazonov)

Veliko več nezgod, pravilneje opeklin, povzroča kaustična soda ali lužni kamen, ki ga uporabljamo v obliki natrijevega luga za izkuhavanje bombaža, za mercerizacijo in pri barvanju. Na splošno uporabljamo 36—38° Bè močan lug, kar odgovarja 30—32 %-nemu lugu.

Opeklina na koži pa povzroča že 1 %-na raztopina. Zaradi tega moramo pri ravnanju z lugom ravno tako paziti, kakor pri rokovanju s kislinami. Pripomniti je treba, da naj se vrši odpiranje bobnov s kaustično sodo in njeno raztapljanje v vodi z največjo opreznostjo. Nikakor se ne priporoča sekanje trdega lužnega kamna na kose, bodisi s kladivom ali dletom, ker drobci, ki bi pri takem delu odletavali, bi pri dotiku z nezavarovanimi deli telesa (posebno na očeh) lahko povzročili težke poškodbe.

Kakor smo že videli, delujejo kisline kot koagulacijske nekroze, medtem ko sestoji učinek luga v raztapljanju beljakovin kožnega tkiva, pri čemer nastaja alkali — albuminat (kolikvacijska nekroza). Pri taki poškodbi je hrasta otečena in je mehka na otip. Poškodovano mesto izgleda krvavordeče. Prodiranje luga v notranjost tkiva je večje kot pri poškodbah s kislinami.

Podobno deluje na kožo tudi amonjačna vodica, ki ima tudi alkalno reakcijo.

Poleg že navedenih kislin in lugov uporablja tekstilna industrija tudi druge kemikalije, od katerih naj navedem le sodo, glauberjevo sol, soli kroma (bikromati.) in Naphtoli.

Kalcinirana soda predstavlja bel prah, njena vodna raztopina reagira močno alkalno (lužnato). Če se nahaja na primer soda v zraku in to v obliki finega prahu, oziroma kot raztopina sode v obliki megle, potem lahko pride do dražitve dihalnih organov. Ako tak učinek traja več časa, lahko nastanejo tudi hraste, ki so podobne hrastam od luga. Glauberjeva sol povzroča manjše poškodbe pri trajnem delovanju.

Soli kroma (pri nas natrijev ali kalijev bikromat), lahko povzročijo poškodbe le na zelo tanki in občutljivi koži, pri tem nastanejo čir. Soli kroma delujejo podobno lugom. One odvezajo telesu vodo in raztapljajo beljakovino celic.

Solem bikromata slične poškodbe povzroča Naphtol, ki ga rabijo za razvijanje diazotirnih azobaryil. Kar se tiče Naphtol-AS barvil, je njihov učinek na kožo veliko močnejši od učinka kromovih soli. Pri poškodbah te vrste nastale hraste so bele barve.

Pri delu z Naphtoli AS barvili moramo brezpogojno uporabljati gumijaste rokavice, roke pa pred začetkom dela namiliti ter pustiti, da se posušijo. Po končanem delu pa roke temeljito umiti z milom.

Poškodbe od plinskega klora (Cl_2) oziroma pri beljenju s hipokloridom ($NaClO$).

Pri nas uporabljamo tako plinski klor (tekoči klor), kakor tudi raztopino hipoklorita, ki jo sami pripravljamo potom uvajanja plinskega klora v natrijev lug. Prvega uporabljamo pri beljenju lanene preje, drugega pa pri beljenju vseh vrst preje in tkanin.

Plinski klor spada v vrsto strupenih plinov. Prvi so ga začeli uporabljati Nemci v prvi svetovni vojni. Količina 0,0001 % klora v zraku povzroča draženje dihalnih organov, solzenje oči, kašelj in hripavost. Pri daljšem učinku se občutijo bolečine pod prsnim košem ter tesnoba v prsih. Pri vdihavanju večjih količin klora zastane dihanje, nastopi zadušitev in končno smrt.

Pri učinku kisline na alkalni natrijev hipoklorit se ravno tako razvija, bodisi plinski klor, bodisi podklorasta kislina, ki je ravno tako škodljiva. Pri rokovanju s plinskim klorom, moramo brezpogojno uporabljati plinsko masko, v primeru, da je nimamo in če epazimo v prostoru duh po kloru, moramo prostor takoj zapustiti.

Prvo pomoč, ki je potrebna pri zgoraj navedenih poškodbah, bomo obravnavali prihodnjič.

KONTROLA TKANJA

Velikokrat se dogaja, da se pri formiranju zeva osnovne niti zaradi različnih nepravilnosti, prinesenih iz predilnice, medsebojno zamešajo in čolniček nepravilno potuje skozi zev in pri priborju bila se napravijo napake v tkanini. Nepravočasno opažanje in odstranitev teh napak zmanjšuje kvaliteto blaga. Da bi se temu izognilo in pravočasno odstranilo zamešane niti, so iznašli nov aparat, ki zaustavlja stroj v vsakem takem primeru. Ta aparat je sestavljen v glavnem iz dveh delov in sicer: iz fotocelice in dela, ki izdaja svetlobo. Oba dela sta montirana na bilu, vsak z ene strani zeva. Čim se pojavi v zevu nepravilno debela nit, vozal ali kakšna druga napaka, se prekine svetlobni žarek in fotocelica stopi v delovanje s tem, da ustavi stroj ali pa daje kakšen drug signal.

JE ODBILA INDATHRENOM ZADNJA URA?

V času od 23. do vključno 28. septembra so se zbrali koloristi-tiskarji Jugoslavije v Mariboru na seminarju, katerega je organizirala firma CIBA iz Basela (Švica) v sodelovanju z jugoslovanskim zastopnikom Intertrade.

Namen seminarja je bil seznaniti jugoslovanske tehnike s področja tekstilnega tiskarstva z novimi kemičnimi barvili, katere je proizvedla švicarska firma CIBA in nosijo ime Cibakron barvila.

Cibakroni so barvila z zelo visokimi obstojnostmi ter dosegajo skoro raven kipovih barvil znanih pod imenom Indathreni. Nova kemična barvila se uvršča lahko med Cibanogene in Cibanon barvila ali kratko rečeno, so boljša od znanih Cibanogenov in slabša (pomankljiva obstojnost napram kloru) od Cibanon in Ciba barvil.

Velika prednost novih barvil je v tem, da se uporabljajo v končni barvi in ne kakor redukcijska barvila v reducirani obliki, nadalje enostaven postopek za pripravo istih za tiskanje, neomejeno dolga sposobnost za vskladiščenje (zelo važno!). Potiskane tkanine lahko ležijo pred in po parjenju poljubno dolgo brez nevarnosti za slabšo kvaliteto, potrebno parjenje se izvrši brez vsakega rizika glede na temperaturo pare

in stopnjo vlažnosti pare. Končno so omenjena barvila primerna za tiskanje skupno z ostalimi, doslej znanimi barvili.

Vse navedene lastnosti bodo slej ko prej odločile v koliko pripada bodoče prvo mesto med tekstilno tiskarskimi barvili še redukcijskim barvilom oziroma novim, ki se bodo brez dvoma še izpopolnila tako v asortimentu kakor v kvaliteti.

Seminar je prinesel za nas pogled na novo področje ter konkretno za nas povoljno področje v prvi vrsti zaradi briljantnih tonov, katere imajo nova barvila in jih doslej na laneni tkanini nismo dosegli.

KLIMA NAPRAVE V MODERNI TKALNICI

Tkalnica v Walbachu je zgrajena po novih principih gradnje in tehničnih naprav. Ta tkalnica je bila zgrajena v zelo ozkem sodelovanju med arhitekti, gradbeniki, proizvajalci tekstilnih strojev in klima naprav in je kot vzorec modernega tekstilnega obrata.

OB PRILIKI DNEVA REPUBLIKE ČESTITA CELOTNEMU KOLEKTIVU

I. O. SINDIKALNE PODRUŽNICE
INDUPLATI

Tovarna ima 96 stavov s produkcijo okrog 5 milijonov metrov. Moderni tkalni obrati zahtevajo, da je temperatura in vlaga v prostoru enakomerna, da se giblje v ozkih mejah. Relativna vlaga v tkalni dvorani je ustaljena na 75—80 %. Temperatura pa je pozimi 24 stopinj celzija, poleti pa 26 stopinj celzija. Temperatura in vlaga se regulirata s pomočjo ventilatorja. Gretje se vrši v podstrešju s pomočjo ventilatorjev, kateri potiskajo vroč zrak v medprostor dvojnih zidov. Dvorana je dolga 83 m in široka 32 m, brez stebrov in brez oken. V podu, ki je iz armiranega betona, se nahajajo odprtine za vsesavanje zraka, ki se potem potiska naprej pod pod, kjer se zrak očisti vsega prahu.

TOVARNA BREZ OKEN

Leta 1930 je bila zgrajena prva tovarna brez oken v Ameriki. Danes ima Amerika največ tekstilnih tovarn brez oken, sledijo ji Nemčija, Avstrija in druge države. Rezultati takih gradenj so dobri, ker do danes še ni bilo nobenih pritožb ne od strani delavcev, kot tudi ne od strani zdravnikov. Posebno zadovoljni so delavci v vročih predelih zemlje, ker je v teh tovarnah zelo ugodna klima. Visoko razvita tehnika pri klimo napravah, svetloba, razdelitev prostorov, kakor tudi psihološko utemeljeno barvanje zidov in strojev, so pripomogli, da se ta način gradnje širi po celem svetu. Razumljivo pa je, da izgradnja tovarne brez oken ni primerna za vsako industrijo.

ČOLNIČEK ZA TKANJE

V čolniček za tkanje jutastih in lanenih tkanin se po navadi vlagajo zvitki preje, imenovani warkopsi. Prej kot se cel navitek votka potroši, tkalec ustavi stroj, odstrani navitek starega, vloži novega in požene stroj. To povzroča velike odpadke. V primeru, da se navitek iztke do kraja, pa je zamuda časa pri iskanju votka. Da bi se temu izognilo, se predlaga, da se notranjost čolnička razdeli v dva dela in sicer na mali oddelek, pri očescu, in večji oddelek za namestitev novega kopsa. Pred iztekom votka do kraja se stroj ustavi, ostali konec kopsa preloži v mali oddelek, zadnji konec priveže na začetek velikega kopsa, vloži

večji kops v veliki oddelek čolnička, poklopec zapre in stroj se lahko požene. Na ta način se izognemo dvem izgubam: 1. iskanje konca votka v zevu, če bi se navitki do konca potkali; 2. v nasprotnem primeru pa veliki količini odpadkov.

12 meseca v mesec

»SLONČEK« ZA ENO TONO

Konec preteklega meseca smo le nabavili stroj za nakladanje in razkladanje težkih bremen, med katere prištevamo prvenstveno težke zaboje, ki dnevno zapuščajo naše podjetje polni tkanin in tehtajo po nekaj sto kilogramov.

Slonček, kakor mu je ime, je samohodno dvigalo, primerno za nakladanje in kratko prevažanje težkih zabojev. Je zelo primeren, čeprav tudi z njegovo pomočjo brez človekove delovne sile ne bo šlo. Nedvomno pa bo sedanjim nakladalcem delo precej olajšano in bo surovo delovno silo zamenjal mnogo primernejši in močnejši stroj.

Kadar bomo še konjsko vprego zamenjali s traktorjem, bomo resnično občutili dih atomskega veka.

PET MINUT PRI ZOBARJU

Naslednji prosim.

Na vljudno povabilo asistentke dr. Stastnyja sem vstopil v zobno ambulanto ter prosil šefa za kratek razgovor.

V začetku so šle besede trdo iz ust. Nisva se poznala, morda si nisva niti zaupala, toda po pre-

Slonček za 1 tono pri delu

magani težavi so besede tekle in pisal bi lahko članek za več strani. Takole je pripovedoval dr. Stastny:

»Prvi dan ordinacije je bilo le nekaj pacientov. Toda že drugi dan jih je bilo 25 in to število se je ustalilo za vrsto dni naprej. Z zdravstvenim stanjem pacientov sem kar zadovoljen. Stranke bolujejo za običajnimi ustnimi boleznimi, povečini slabi zobje. Večjih popravil zaenkrat še nisem predvidel. Rezultat: ljudje skrbijo za svoje zobovje in so doslej obiskovali oddaljeneje zobne ambulante, predvsem v Mengšu, Domžalah in pa v Kamniku.

Prvenstveno se zdravijo zavarovanci iz Induplati ter njihovi svojci. Po zdravniški dolžnosti pa nudimo pomoč tudi v vseh ostalih nujnih primerih pacientom od drugod. Ambulanta je še v razvoju in je tudi ordinacijski čas zaenkrat omejen na določene dneve v tednu, kasneje, predvidoma šele prihodnje leto, pa bomo uvedli redno ordiniranje vse dni v tednu.

Smo ustanova s samostojnim finansiranjem, toda na žalost v obstoječem okviru močno deficitni. Sama terapija pač finančno ne krije stroškov, zato bi želeli čim preje opremiti tudi tehniko, kjer bi z enkratno investicijo ca. pol milijona dinarjev lahko v bodoče krili vse nastale stroške in s tem zagurali obstoj našega oddelka, ambulante Induplati.

Nič manj važno pa ni dejstvo, da še nimamo urejenih tarif za naše zdravstvene usluge, kar je pripisati počasnosti v pogledu registracije na občini v Domžalah. Hočem reči, je rekel dr. Stastny, da naša zobna ambulanta »de iure« še ne obstaja. To so zapreke, vendar sem prepričan, da bo mogoče vse težave s časom odpraviti, ker se uprava podjetja in organi delavskega samoupravljanja zanimajo za zdravstveno stanje svojih ljudi.«

Zahvalil sem se ljubeznivemu predstojniku naše zobne ambulante za razgovor ter zapustil lepo ordinacijo.

V čakalnici je že zopet čakalo nekaj ljudi. Vsi želijo priti na vrsto, upajmo, da so odšli enako zadovoljni kakor sem odšel sam.

Otmar

KAKO SMO DELALI V MESECU SEPTEMBRU 1957

Izpolnitev količinskega plana:

predilnica	106 %
tkalnica	109,6 %
gasilske cevi	77,4 %

Izpolnjevanje norm je bilo sledeče:

predilnica	121,2 %	v normi delalo	242 delavcev
tkalnica	114 %	v normi delalo	322 delavcev
oplemenilnica	106 %	v normi delalo	61 delavcev
tiskarna	120 %	v normi delalo	18 delavcev

Povprečno doseganje norm je bilo 116,1 % in je skupno delalo v normi 643 delavcev.

Konec septembra smo imeli zaposlenih delavcev in uslužbencev 1032 in 10 vajencev.

Večjih zastojev v septembru ni bilo.

TOKRAT ZARES

Naslov je mnogo obetajoč pa pogledjmo za kaj gre. Ta parola velja za našo dramsko skupino. V letošnjem letu so se z nami združili v društvo »Partizan« jarški prosvetni delavci, ki so imeli prej samostojno prosvetno društvo. Ti so že v okviru jarškega »Partizana« uprizorili Jurčičevo igro »Domen« in s tem rešili dramsko dejavnost prevelikih očitkov s strani okoliških prebivalcev in članov kolektiva Induplati. Naša stara igralska garnitura, ki je postavila na oder že precej uspešnih predstav, pa je v tem letu odpovedala in se ni pojavila na odrskih deskah. Zgoraj omenjena združitev, tako upam, pa bo obe igralski družini pomladila in napravila iz njih eno samo močno in uspešno, ki nam mora v predstoječi sezoni postaviti na oder vsaj tri igre.

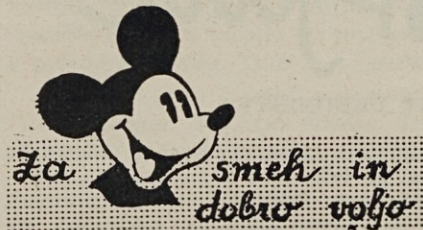

Janez Strojani — drugi najboljši strelec (glej članek VII. STIPI, športna reportaža v št. 10)

Z združenimi močmi in z odrom, ki sedaj vsekakor odgovarja, smo prepričani, da se da doseči lepe uspehe.

V nakazanem smislu je o delu dramske skupine društva Partizan tudi sklepal odbor društva na svoji zadnji seji, katere posledica je bil tudi ožji sestanek prosvetarjev, na katerem je bilo sklenjeno, da se kot prvo delo naštudira Mance Komanove »Prisega o polnoči«. Ta sestanek nam je dal zagotovilo, da bomo kmalu gledali na našem odru uprizoritev, doseženo s skupnimi močmi in smo mnenja, da bo tokrat res zares. Prosvetar tovariš Flajs ima za izvedbo igre oporo v tovarišu Hauptmanu za mlajšo družino in v tovarišu Klešniku za starejšo, ki pa bosta po skupnem uspehu predstavljali samo eno in to novo dramsko družino našega društva.

-c-c.

VESELA KRONIKA

Pa smo tam, sem si mislila, ko so mi zadnjič tale fabriški vic povedali. Lansko ali predlansko leto je podajal neki odbor poročilo o svojem delovanju. Med številnimi navzočimi je bil tudi tov Š. Ko je predsednik bral poročilo, je omenil tudi njegovo ime. Tovariš Š. pa slabo sliši in je slišal zategadelj samo svoje ime pa je vprašal soseda... zakaj sem že bil jaz izvoljen?

Takihle pa še ne, sem djala in odhitela na delo in se čudila aktivnosti organov HTZ. Ti so menda odločili, da ostanejo vrata v tkalnico kar z apnom pomazana do prihodnjega remonta, oziroma dopusta, ker bi čista vrata verjetno psihološko slabo vplivala na mimoidoče.

Kaj bi tarnala Špela zavoljo vrat, so me ogovarjali pri vratarju čakajoči. Le poglej, kaj se tu dogaja. Kaj pa je, sem vprašala in v en glas slišala, da smatra tovariš Š. za pravilno, če gre k vratarju po listke za nabavo manjvredne robe v naši trgovini, ter jih potem razdeli po pisarnah. Zdi se mi prav, da ga pobaram, če

je to res pravičen način in odnos do delavca. Najbrže ne in bo treba s to prakso v bodoče nehati, sicer bom prihodnjič še ostale črke imena prizadetega objavila.

Naj bo tako ali tako, tokrat so zares prodajali po sindikalni liniji razne dobrote (jabolka, rute, gate in predpasnike) ampak, da so ljudje pri teh nakupih tako vztrajni, jim je le za čestitati. Kar pomislite koliko teh reči bi se dobilo v trgovini, sicer res za malo višjo ceno, ampak brez krega in drenjanja. Pa ne, ljudje hočejo imeti »po sindikalni liniji«. Škoda, da ni bilo še pri jabolkah takšnega navala.

Ko sem premišljevala o teh stvareh, me pa sodelavka pobara, kako daleč sem že. Mislila je namreč, da sem zaposlena z analitično oceno, oziroma z analizo opisa delovnih mest. Rekla mi je namreč: »Špela, kaj ti tudi gruntaš, kakšna je razlika med iznajdljivostjo in inventivnostjo?« Ne sem ji rekla, tega pa ne delam in odšla drugam, kjer so ravno o »salonitu« govorili, ki nas obkrožuje.

To je boljše, sem si mislila in pritegnila tovarišu I. ki je menil, če je ameriški pastor zaprosil svojo vlado za dovoljenje, da postavi na luni prvo cerkev in so francoskemu hotelirju dovolili, da postavi nasproti te cerkve kavarno, dajmo še mi satelit zaenkrat z našimi zavesami opremiti.

Trgovino pred vsem, pa četudi zavesa za satelit, toda za dobro trgovino so se spet sestali veljaki podjetja in razpravljali o važnih stvareh. Preden so zavzeli prostore, je bilo videti, da okoli treh miz ne bo dovolj sedežev, če se ne bodo vsedli na prostore poleg tovariša direktorja. In tja ni nihče sedel, pa je tovariš direktor povabil... »kar bližje pridite tovariši, saj nimam gripe«.

Ja, o tej gripi bi se dalo še marsikaj napisati pa je zame boljše če ne, sicer jo doblim in se ne bom več oglasila pa še ob dobiček bom, katerega bodo drugo soboto delili.

Pa na svidenje.

Vaša Špela

IZ UREDNIŠTVA

Pozivamo vse zunanje naročnike našega glasila, da poravnajo naročnino za leto 1958 v znesku din 200.— najkasneje do 10. februarja 1958. Podjetja in ustanove, ki prejemale naš list brezplačno pa pozivamo, da dostavijo uredništvu potrdilo, iz katerega bo razvidno, da so uradno upravičeni prejemati naš list brezplačno.

Kdor od navedenih ne bo do roka dostavil potrdila, oziroma poravnal naročnine, ne bo več prejel 2. številke VII. letnika Konoplana.

Urednik

PERSONALNE IZPREMEMBE

Vstopili so:

1. Volčini Stane, tkalec, 17. septembra 1957,
2. Lužar Jurij, ključavničar, 23. septembra 1957,
3. Pavlič Marija, navijalka, 1. oktobra 1957,
4. Močnik Alojzija, navijalka, 1. oktobra 1957,
5. Šraj Jožefa, navijalka, 1. oktobra 1957,
6. Kranjc Antonija, navijalka, 1. oktobra 1957,
7. Husič Marija, navijalka, 1. oktobra 1957,
8. Dolenc Marija, navijalka, 1. oktobra 1957,
9. Kranjc Jožefa, navijalka, 3. oktobra 1957,
10. Jamšek Franc, električar, 5. oktobra 1957
11. Narat Doroteja, navijalka, 19. septembra 1957,
12. Levstik Franc, belilec preje, 14. oktobra 1957,

13. Burja Metod, dvor. delavec, 14. oktobra 1957.
14. Klopčič Rajka, pom. tiskarja, 14. oktobra 1957,
15. Kisilak Marija, pom. tiskarja, 14. oktobra 1957,
16. Blažič Ivan, dvor. delavec, 18. oktobra 1957,
17. Žibert Albin, pleskar, 18. oktobra 1957.

Izstopili so:

1. Majdič Franc, odšel na odsluženje kadrovskega roka, 21. septembra 1957,
2. Habič Anica, izstopila na lastno željo, 21. septembra 1957,
3. Klopčič Jernej, odšel na odsluženje kadrovskega roka, 24. septembra 1957,
4. Dežela Pavla, upokojena, 23. septembra 1957,
5. Orehek Francka, tkalka, samovoljno zapustila delo, 27. septembra 1957,
6. Aleš Štefka, izstopila na lastno željo, 28. septembra 1957,
7. Šmejc Terezija, upokojenka, 30. septembra 1957,
8. Cerar Ivan, izstopil na lastno željo, 30. septembra 1957,
9. Zupan Franc, odšel v šolo, 23. septembra 1957,
10. Zrnel Ivan, izstopil na lastno željo, 12. oktobra 1957,
11. Burkeljca Terezija, izstopila na lastno željo, 18. oktobra 1957,
12. Hribar Pavel, izstopil na lastno željo, 19. oktobra 1957,
13. Švent Vera, izstopila na lastno željo, 30. oktobra 1957.

Poročili so se:

1. Kern Julka, poročena Pipan, nameščenka v mat. knjigovodstvu.
2. Grošelj Marija, poročena Svetlin, tkalka.

PRIREDITEV ZA 29. NOVEMBER

Sindikalna podružnica podjetja Induplati Jarše bo v sodelovanju s Partizanom, partijsko in mladinsko organizacijo priredila proslavo v počastitev »Dneva ustanovitve nove Jugoslavije« dne 27. novembra ob 19. uri v kinodvorani Jarše s sledečim sporedom:

1. Slavnostni govor
2. Telovadna akademija Partizana Jarše s sledečimi točkami:
  - a) Cicibani — partizanska koračnica,
  - b) Pionirke — proste vaje,
  - c) Mladinke — nastop na dvovišinski bradlji,
  - č) Pionirji — parтерна gimnastika,
  - d) Ekshibicijski nastop članic in članov Narodnega doma iz Ljubljane.

3. Skeč v izvedbi pionirjev osnovne šole Jarše.

V navedeni spored bo vključila mladinska organizacija recitacijsko točko.

Vabimo člane kolektiva in njihove svojce, da se udeležijo proslave v čim večjem številu.

SPORED FILMOV KINA INDUPLATI

- 16.—17. nov. »Avanture seviljskega brivca«, amer. barv.
- 20.—21. nov. »Gogo« ameriški barvni
- 23.—24. nov.
- 27.—28. nov. »Meksiko v pesmi«, mehiški zabavni,
30. nov. in 1. dec. »Poletni čas«, ameriški barvni,
- 4.—5. dec. »Houno«, ameriški vestern film,
8. dec. »Zgodilo se je na ulici«,
- 11.—12. dec. »Trije pustolovci«,
- 14.—15. dec. »Cesta Diva«, italijanski.

Predstave so: v sredo ob 20. uri,
v četrtek ob 19. uri,
v soboto ob 20. uri,
v nedeljo ob 16. in 18. uri.

Uprava kina

Izdaja v 700 izvodi kolektiv tovarne »Induplati«
Odgovorni urednik: Otmar Lipovšek
Natisnila in klišee izdelala
Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani